

Otto Hegeman, implementatiemanager:

ASBEST niet voor niets **PRIORITEIT !!**

“Asbest is sinds 2005 Landelijke Prioriteit. Onderzoek heeft aangetoond dat het naleefgedrag van burgers en bedrijven slecht is en de risico's voor toezichthouders en omwonenden aanzienlijk. De Rekenkamer en de VROM-Inspectie hebben al in 2008 benadrukt dat er kansen liggen als asbest een hogere prioritering krijgt en er beter wordt samengewerkt. De Gezondheidsraad en de ministeries hebben in 2009 rapporten uitgegeven waaruit blijkt dat asbest gevaarlijker is dan gedacht en dat 50 tot 80 procent van alle asbest illegaal wordt verwijderd. Gemeenten, de belangrijkste schakels, geven helaas nog onvoldoende prioriteit hieraan en missen de juiste deskundigheid voor de asbesthandhaving. Ook de samenwerking en de noodzakelijke informatie-uitwisseling lijkt moeilijk van de grond te komen.

Let op sloopvergunning en asbestvrijverklaring

Howel complex is het eigenlijk relatief eenvoudig om op korte termijn de handhavingsketen te versterken. Meer gediplomeerde asbestdeskundigen (sc570) bij de gemeente en de aandacht vooral richten op twee cruciale risicomomenten: de sloopvergunningverlening en de asbestvrijverklaring. Dit betekent altijd om een inventarisatie rapport vragen bij verbouwingswerkzaamheden, ook bij vergunningvrij bouwen! En vervolgens de huidige administratieve controle van de vrijgavemeting wijzigen in een controle ter plaatste zodat laboratoria geen onvolledige vrijgaves kunnen afgeven.

Uitvoeringsprogramma opgesteld

Toezicht op asbestverwijdering is opgedragen aan verschillende publieke en private instanties. Het LOM heeft met alle betrokken organisaties een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin concrete activiteiten zijn afgesproken. Hierdoor kunnen we de keten beter sluiten, informatie uitwisselen over niet-nalevers en gericht toezicht uitvoeren. Dit kost minder capaciteit en levert meer op dan als je er alleen voor staat. Naast al deze handhavingsgerichte activiteiten ligt er voor alle overheden de opgave het publiek bewust te maken van de risico's met asbest. Door meer bekendheid met de risico's kan worden bereikt dat men vooraf bewuster omgaat met asbest.”

Alle rapporten zijn te vinden op www.handhavingsportaal.nl, het uitvoeringsprogramma staat op www.lom.nl. Otto Hegeman is voor informatie of ondersteuning altijd te bereiken via 06 – 54904130.

INFO

Informatie-uitwisseling tussen strafrecht en bestuursrecht. Een succesverhaal

Onzichtbare ASBESTKETEN onder de loep

In Noord-Holland zijn 150 organisaties die handhaven. Dat waren 150 puzzelstukjes die slecht met elkaar communiceerden, een eldorado voor de overtreder. Dat moet anders kunnen, besloot men in 2006. Dus werd een bestuursconferentie georganiseerd om de afstemming tussen straf- en bestuursrecht beter te regelen. Met de uitkomsten ging een werkgroep aan de slag onder leiding van de toenmalige burgemeester van Uithoorn Berry Groen en het toenmalige Hoofd van het Functioneel Parket in Amsterdam, Yvonne van der Meer. Hanne Nieuwboer, regioconsulent bij het Team Regie Handhaving van de Provincie Noord-Holland is betrokken vanaf het begin. In vijf stappen schetst ze pittige dilemma's, een succesvolle methodiek en de ingrediënten voor een geslaagd samenwerkingsproject.

STAP 1 Men moet willen

Alles begint en eindigt bij de wil van mensen om mee te werken. Hoe krijg je verschillende culturen zover dat ze informatie willen uitwisselen? Op de conferentie klonk de gedeelde wens om milieuhandhaving efficiënter en effectiever aan te pakken. Er was voor iedereen dus wat te winnen! De eerste stap was toen het opstellen van een convenant tussen gemeentes, provincie, politie en justitie over informatie-uitwisseling.

STAP 2 Gemeenschappelijk probleem kiezen

Vervolgens was het zaak een gemeenschappelijk gedragen onderwerp te kiezen, waarmee de informatie-uitwisseling in werking kon worden gezet. Asbest bleek een provinciebreed probleem, waar niemand in zijn eentje uitkwam.

Nieuwboer: “Asbest is een hardnekkig probleem. Naar de letter van de wet is alles goed geregeld en zou al het asbest veilig op de stortplaats terecht moeten komen. Toch klopt er iets niet. De marktwerking dwingt bijna om de regelgeving te ontduiken. Voor de kleine aannemerij is het te ingewikkeld en te duur om alles volgens de regels te

doen en het levert asbestverwijderaars bij grote projecten veel geld op als ze de regels omzeilen. Uit het rapport Bartels blijkt dan ook dat 50 tot 80 procent van de asbestverwijdering illegaal – zonder vergunning – gebeurt. Ook de handhaving kent een dilemma. Op de gereguleerde stroom is een zware controle, maar wat te doen met de veel

grotere onzichtbare (illegale) stroom met freeriders?”

STAP 3 Wie zijn de experts?

Om effectief aan de slag te kunnen, moet je de juiste mensen bij elkaar krijgen. Iedereen moet kunnen doen waar hij of zij goed in is en dat op alle niveaus. Alle betrokken partijen hebben daarom vervolgens capaciteit vrijgemaakt. Dat leverde op: een stuurgroep met vertegenwoordiging uit alle regio's; een werkgroep op managementniveau; per politieregio een team met experts op het gebied van asbest en informatie-uitwisseling van RMT's (vooral veel dank aan alle tijd en energie die het IMT Noord-Holland-Noord erin heeft gestoken), Arbeidsinspectie, gemeenten en provincie, en misschien wel het belangrijkste een onafhankelijke projectleider die het project ging

trekken en zorgde voor samenwerking en samenhang.

“Blijf niet wachten op de twijfelaars, maar ga door met degenen die enthousiast zijn. Afhakers moeten het gevoel krijgen dat ze de boot hebben gemist.”

STAP 4 Hoe pak je het aan?

Ons probleem met asbesthandhaving is: hoe kun je in beeld brengen wat je niet ziet? We hebben een methodiek verzonden om anders te kunnen kijken. Bij asbest zijn we aan het eind van de keten begonnen: bij de stortplaats waar asbest legaal of illegaal uiteindelijk terecht komt. Met behulp van de papierwinkel – een analyse van de ‘harde data’ – kun je het spoor terugvolgen. Zo zijn alle bedrijven die in de keten een rol spelen in beeld gebracht. Vervolgens gingen we op zoek naar de ‘zachte data’ en hebben we met verschillende praktijkmensen op de knooppunten uit de keten gesproken. Toen we alle informatie bij elkaar legden, leverde dat veel overtreders op! Het voordeel van informatie-uitwisseling was meteen voor iedereen duidelijk.

STAP 5 Uitvoeren

Concreet: er is een database gemaakt die gevuld is met alle cruciale informatie met betrekking tot het verwijderen van asbest waar alle bestuursrechtelijke en strafrechtelijke partners gebruik van maken.

Uit de evaluatie blijkt dat alle doelen daadwerkelijk zijn gehaald en zelfs meer dan dat!

- Door informatie te delen hebben we de keten beter in beeld gekregen dan ieder afzonderlijk had gekund.
- Daardoor konden we echt informatie gestuurd handhaven.

- Effectief omgaan met geld en middelen.
- De beste inzetten op de juiste plek in de keten.
- Is de relatie strafrecht en bestuursrecht versterkt.
- En als bijvangst! De asbestketen is ontrafeld, de freeriders zijn gesigneerd, er is reuring in de branche.

Handhaving alleen kan het asbestprobleem niet oplossen. Er wordt al jaren hard gewerkt aan de reguleringsketen, toch leidt dit niet tot het verdwijnen van de freeriders. Er is meer nodig. Geld. (Het kost geld als je je aan de regels houdt), bewustwording publiek (mag je buurman besluiten dat hij risico's neemt met jouw gezondheid om goedkoper uit te zijn?) Ondersteuning aan de gemeentes. Zij krijgen vaak de Zwarte Piet, maar staan voor een complexe maar niet onmogelijke klus om alle verbouwingen goed op te pakken.

Yvonne van der Meer:

Een moord oplossen is eenvoudiger

“Een moord oplossen is vele malen eenvoudiger, dan een echte milieuboef vangen. Milieucriminaliteit kenmerkt zich door de onzichtbaarheid van de slachtoffers, bij illegale asbestvervuiling kan het twintig jaar duren voordat iemand ziek wordt. De bindende factor voor een succesvolle vervolging van de milieuboeven is goede informatie. De methode is simpel en doeltreffend; informatie over vergunningen, ontheffingen en toezicht wordt gecombineerd met informatie van politie en Openbaar Ministerie. Er vindt een informatieanalyse plaats en het plaatje wordt meteen duidelijker. Zo wordt er optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare informatie en doet elke ketenpartner waar hij goed in is.”

